

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

В.В. Димченко

**ПРОГРАМА
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

„Фінанси та фінанси підприємств”

(для студентів 3 курсу денної та заочної форми навчання
напряму підготовки 6.020107 – „Туризм”)

Харків – ХНАМГ – 2009

Програма та робоча програма навчальної дисципліни „Фінанси та фінанси підприємств” для студентів 3 курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.020107 – „Туризм” / Укл.: В.В. Димченко – Харків: ХНАМГ, 2009. - 30 с.

Укладач: В.В. Димченко

Програми побудовані за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рецензент: доц., к.е.н. К.О. Мамонов

Рекомендовано кафедрою Облік і аудит (протокол № 1 від 27.08.2009)

Димченко В.В., ХНАМГ, 2009

ВСТУП.....	4
1.ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	6
1.3.Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	9
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни Фінанси	11
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	14
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямками підготовки та видами навчальної роботи.....	14
2.2. Зміст дисципліни.....	15
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями.....	16
2.2.2. Лекційний курс.....	18
2.2.3. Практичні заняття.....	19
2.2.4. Лабораторні роботи	21
2.2.5. Індивідуальні завдання.....	21
2.2.6. Самостійна навчальна робота студента.....	22
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	24
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення.....	28

ВСТУП

Дисципліна „Фінанси та фінанси підприємства” за освітньо-професійною програмою має статус нормативної.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

- ГСВО МОН України „Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальностями напряму 0504 – „Туризм”, 2004.

- ГСВО МОН України „Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра спеціальності 6.050400 – „Туризм”, 2004.

- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра спеціальності 6.050400 - „Туризм”, Харків, 2006.

Програма ухвалена кафедрою Облік і аудит (протокол № 1 від 27.08.2008р.)

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни

1.1.1. Мета :

- формування у майбутніх менеджерів системи знань з організації та функціонування фінансів на макрорівні як спеціальної форми суспільних відносин, підсистеми економічного базису, набуття практичних навичок у розбудові фінансової політики держави.

- формування у студентів системи знань, щодо базових понять у галузі фінансів і фінансового механізму підприємства, змісту напрямків його фінансової діяльності та їх взаємозв'язку з іншими господарюючими підприємствами.

1.1.2. Предмет вивчення дисципліни:

- фінансові відносини, методи їх регулювання та особливості розвитку на сучасному етапі;

- економічні, організаційні та правові аспекти фінансової діяльності суб'єкту господарювання.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни
Економічна теорія Статистика Гроші та кредит Економіка підприємства Бухгалтерський облік	Основи менеджменту

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

МОДУЛЬ Фінанси та фінанси підприємств _____ 3,0/108

Змістові модулі (ЗМ):

Змістовий модуль 1. Фінансова система України (36 год./1 кредит)

Тема 1.1. Поняття фінансів. Історичні етапи становлення та розвитку фінансів. Макро і мікрорівні вивчення фінансів.

Тема 1.2. Специфічні сфери фінансів. Функції фінансів. Поняття фінансових ресурсів.

Тема 1.3. Поняття фінансової системи. Фінансова політика. Фінансовий механізм. Фінансове управління, органи управління фінансами. Фінансове планування: суть, принципи, методи, завдання, зведений фінансовий баланс держави. Правове регулювання фінансових відносин

Змістовий модуль 2. Фінансове планування: суть, принципи, методи (36 год./1 кредит)

Тема 2.1. Сутність, призначення та роль державного бюджету. Бюджет як основний фінансовий план. Бюджетний устрій і бюджетна система, принципи побудови.

Тема 2.2 Бюджетне регулювання. Бюджетний процес. Бюджетне планування

Тема 2.3. Джерела доходів централізованих та децентралізованих державних фінансових ресурсів. Принципи організації системи доходів бюджету, їх класифікація.

Тема 2.4. Сутність, характеристика, склад, структура державних видатків. Класифікація видатків бюджету.

Тема 2.5. Порядок фінансування державних капітальних вкладень. Методи фінансового контролю цільовим та ефективним використанням бюджетних асигнувань.

Змістовий модуль 3. Сутність фінансів та фінансового механізму підприємства (36 год./1 кредит)

Тема 3.1. Поняття фінансів підприємств. Сутність державного регулювання фінансової діяльності підприємства.

Тема 3.2. Поняття і склад активів підприємства. Позаобігові активи, склад, структура, амортизація. Кругообіг основних фондів.

Тема 3.3. Довгострокові фінансові вкладення: поняття, склад.

Тема 3.4. Оборотні активи: склад, структура. Основні елементи обігових активів. Кругообіг оборотних коштів. Визначення показників використання обігових коштів. Потреба в обігових активах.

Тема 3.5. Склад фінансових ресурсів підприємства, принципи їх формування. Оцінка вартості елементів капіталу.

Тема 3.6. Банкрутство як результат кризових явищ у діяльності підприємства. Санація як інструмент протидії банкрутству.

Тема 3.7. Поняття фінансового стану. Основні елементи оцінки рівня фінансового стану.

Тема 3.8. Мета і задачі розробки фінансового плану підприємства. Фінансовий план: зміст і порядок розробки. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

(відповідно до галузевих стандартів ОПП, ОКХ та засобів діагностики ЗД, виробничі функції та типові задачі діяльності та вміння (за рівнями сформованості) якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни.)

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Репродуктивний рівень		
1. володіти методами розробки фінансового плану підприємства; 2. володіти методами і прийомами оцінки фінансового стану підприємства; 3. організовувати грошові розрахунки; 4. обґрунтовувати потребу у банківському кредиті; 5. оцінювати фінансовий стан підприємства; 6. формувати фінансову стратегію підприємства; 7. формування державного бюджету	Складання фінансового плану Розрахунки фінансових коефіцієнтів Організація грошових розрахунків Визначення ефективності капітальних вкладень Розробка техніко-економічного обґрунтування кредитів; Розрахувати лізингові платежі. Розрахувати ефективності використання активів	Організаційна Розрахунково-аналітична
Алгоритмічний рівень		
1. Вміти визначати алгоритм формування фінансових ресурсів та їх витрати	Виробнича	Проектувальна
2. Визначати доходи і витрати	Виробнича	Проектувальна
2. Уміти проектувати процес ціноутворення з урахуванням вимог виробників, споживачів	Виробнича	Проектувальна
Творчий рівень		
1. Уміти застосовувати методи складання плану погашення кредиту для конкретно поставлених задач	Соціально-виробнича	Виконавська
2. Уміти розробляти та розраховувати ціни за окремими видами послуг	Виробнича	Організаційна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	Теми, де застосовується
1	2
1. Основна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1.1. Нормативна література	
<p>1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Затверджене наказом Міністерства фінансів України 31.03.99 №87.</p> <p>2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс». Затверджене наказом Міністерства фінансів України 31.03.99 № 87.</p> <p>3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати». Затверджене наказом Міністерства фінансів України 31.03.99 № 87.</p> <p>4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів». Затверджене наказом Міністерства фінансів України 31.03.99 №87.</p> <p>5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 «Звіт про власний капітал». Затверджене наказом Міністерства фінансів України 31.03.99 № 87.</p> <p>6. Закон України «Про підприємства в Україні» від 27 березня 1991 р. (№ 887-ХІІ).</p> <p>7. Закон України «Про відновлення платоспроможності підприємств визнання його банкрутом» від 30 червня 1999 р. (№ 784—ХІV).</p>	<i>Тема 1-3</i>
<p>1.2. Підручники і посібники</p> <p>1. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. - К.: Ника-Центр Ельга, 2000.</p> <p>2. Фінансово-банківська статистика : Навч. Посіб. / П.Г. Вашків, П.І. Пастер, В.П. Сторожук, Є.І.Ткач. – К.: Либідь, 2007. – 512 с.</p> <p>3. Ковалева А.М. Финансы.- М.: Финансы и статистика, 1996.</p> <p>4. Ковалева Л.Н. Финансы предприятий. -М.:Финансы, 1998.</p> <p>5. Ковалев ВВ. Финансовый анализ- М: Финансы и статистика, 1997.</p> <p>6. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства. Навч. Посіб. 3 вид., -К.: Знання, 2002.</p>	<i>Тема 1-3</i>

1	2
<p>7. Меркулов Я.С. Теоретическое и практическое пособие по финансовым расчетам.- М.,1997.</p> <p>8. Павлов Л.Н. Финансы предприятий.-М.,1998.</p> <p>9. Філоненко О.С. Фінанси підприємства. - Навчальний посіб -К.: Ельга, Ніка-Центр, 2002.</p> <p>10. Партии Г.О., Загородній А.Г. Фінанси підприємств: Навчальний посібник.-Львів: ЛБІ НБУ,2003.-265с.</p> <p style="text-align: center;">2. Додаткові джерела</p> <p>1. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Финансы предприятий.(Учеб. пособие)М., 1998.</p> <p>2. Комарницький Я. Яремчук І. Фінансово-інвестиційний аналіз. Навчальний посібник. К., 1996.298с.</p> <p>3. 3. Суторніна В.М., Федосов В.М., Рязанова НС. Фінанси зарубіжних корпорацій. Навчальний посібник. К., Либідь,1993.- 243с.</p> <p>4. Ейсан Нікбах. Фінанси. К , Основи, 1993, 381с.</p>	
<p>1.3. Методичне забезпечення (Реєстр методичних вказівок, планів семінарських занять, інструкцій до лабораторних робіт, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо) Методичні вказівки до самостійного вивчення та виконання розрахункових робіт з дисципліни "Фінанси підприємства" для студентів напрямку 6.0502 "Менеджмент", 2006р. Методичні вказівки до практичних занять за курсом "Фінанси підприємства". Харків, ХНАМГ, 2006р. Методичні вказівки до проведення практичних занять та організації самостійної роботи студентів з дисципліни „Фінанси та фінанси підприємств” для студентів 3 курсу денної форми навчання за напрямом підготовки 6.020107 – „Туризм”, 6.140101 – Готельно-ресторанна справа, Харків, 2009 р.</p>	Тема 1-3

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

Фінанси та Фінанси підприємств

Мета :

- формування у майбутніх менеджерів системи знань з організації та функціонування фінансів на макрорівні як спеціальної форми суспільних відносин, підсистеми економічного базису, набуття практичних навичок у розбудові фінансової політики держави.

- формування у студентів системи знань, щодо базових понять у галузі фінансів і фінансового механізму підприємства, змісту напрямків його фінансової діяльності та їх взаємозв'язку.

Завдання:

- вивчення фінансових проблем, що виникають у державі на сучасному етапі;

застосування основних положень теорії фінансів до обґрунтування напрямків розв'язання проблем, які виникають у державі на сучасному етапі розвитку;

- знання та використання макроекономічних фінансових показників;
- управління фінансами держави;
- формування фондів різного рівня управління і призначення;
- фінансове регулювання ринкових відносин; теоретична підготовка студентів з питань:

- змісту і функції фінансів підприємств, їх місці у фінансовій системі країни;

- особливості фінансової діяльності підприємства та її основних напрямків;

- сучасних форм державного регулювання фінансової діяльності підприємств;

- формування і функціонування активів і капіталу підприємств, форм грошового обороту, та системи розрахунків;

- сутності фінансової рівноваги підприємства, та чинників, що викликають її порушення.

Предмет дисципліни:

- фінансові відносини, методи їх регулювання та особливості розвитку на сучасному етапі

- економічні, організаційні та правові аспекти фінансової діяльності суб'єкту господарювання

Аннотация программы учебной дисциплины

Финансы и Финансы предприятия

Цель:

- формирование у будущих менеджеров системы знаний по организации и функционированию финансов на макроуровне как специальной формы общественных отношений, подсистемы экономического базиса, приобретение практических умений в построении финансовой политики государства
- формирование у студентов системы знаний, относительно базисных понятий в сфере финансов и финансового механизма предприятия, содержанию направлений его финансовой деятельности и их взаимосвязей.

Задание:

- изучение финансовых проблем, которые возникают в государстве на современном этапе;

применение основных положений теории финансов к обоснованию направлений решения проблем, которые возникают в государстве на современном этапе развития;

- знание и использование макроэкономических финансовых показателей;

- управление финансами государства;

- формирование фондов разного уровня управления и назначение;

- финансовое регулирование рыночных отношений; теоретическая подготовка студентов по вопросам:

- содержания и функции финансов предприятий, их месте в финансовой системе страны;

- особенности финансовой деятельности предприятия и ее основных направлений;

- современных форм государственного регулирования финансовой деятельности предприятий;

- формирование и функционирование активов и капитала предприятий, форм денежного оборота, и системы расчетов;

- сущности финансового равновесия предприятия, и факторов, которые вызывают ее нарушение.

Предмет дисциплины:

- финансовые отношения, методы их регулирования и особенности развития на современном этапе

- экономические, организационные и правовые аспекты финансовой деятельности субъекту хозяйствования

The purpose:

- Formation for the future managers the system of knowledge about the organisation and functioning of the finance at macrolevel as special form of public relations, a subsystem of economic basis, acquisition of practical abilities in construction of a financial policy of the state
- Formation at students the knowledge system, concerning basic concepts of sphere of the finance and the financial mechanism of the enterprise, to the maintenance of directions of its financial activity and their interrelations.

The task:

- Studying of financial problems which arise in the state at the present stage;
- Application of substantive provisions of the finance theory to a substantiation of directions of the decision of problems which arise in the state at the development present stage;
- Knowledge and use of macroeconomic financial indicators;
- Management of the state finance;
- Formation of funds of different level of management and appointment;
- Financial regulation of market relations; theoretical preparation of students on questions:
- Maintenances and functions of the finance of the enterprises, their place in a country financial system;
- Features of financial activity of the enterprise and its basic directions;
- Modern forms of state regulation of financial activity of the enterprises;
- Formation and functioning of actives and the capital of the enterprises, forms of a monetary turn, and system of calculations;
- Essence of financial balance of the enterprise, and factors which cause its infringement.

Discipline subject:

- Financial relations, methods of their regulation and feature of development at the present stage
- Economic, organizational and legal aspects of financial activity to the subject of managing

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

Основні особливості навчальної дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання наведено в табл.2.1 та 2.2.

Таблиця 2.1 – Структура, призначення та характеристика навчальної дисципліни за робочим навчальними планами денної форми навчання.

Структура	Призначення	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, Відповідних ECTS – 3 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин - 108	Галузь знань: 0540 „Туризм” Напрямок підготовки: 6.050400 – „Туризм” Освітньо- кваліфікаційний рівень: бакалавр	Статус дисципліни – нормативна Рік підготовки: 3-й Семестр: 6-й Лекції – 24 год. Практичні – 24 год. Самостійна робота – 60 год. Вид підсумкового контролю: 6 семестр - заліки

Таблиця 2.2 – Структура, призначення та характеристика навчальної дисципліни за робочим навчальними планами заочної форми навчання.

Структура	Призначення	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, Відповідних ECTS – 3 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин - 108	Галузь знань: 0540 „Туризм” Напрямок підготовки: 6.050400 – „Туризм” Освітньо- кваліфікаційний рівень: бакалавр	Статус дисципліни – нормативна Рік підготовки: 3-й Семестр: 6-й Лекції – 4 год. Практичні – 6 год. Самостійна робота – 98 год. Вид підсумкового контролю: 6 семестр - залік

2.2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль Фінанси та фінанси підприємств (3/108)

Змістовий модуль 1. Фінансова система України (36 год./1 кредит)

Тема 1.1. Поняття фінансів. Історичні етапи становлення та розвитку фінансів. Макро і мікрорівні вивчення фінансів.

Тема 1.2. Специфічні сфери фінансів. Функції фінансів. Поняття фінансових ресурсів.

Тема 1.3. Поняття фінансової системи. Фінансова політика. Фінансовий механізм. Фінансове управління, органи управління фінансами. Фінансове планування: суть, принципи, методи, завдання, зведений фінансовий баланс держави. Правове регулювання фінансових відносин.

Змістовий модуль 2. Фінансове планування: суть, принципи, методи (36 год./1 кредит)

Тема 2.1. Сутність, призначення та роль державного бюджету. Бюджет як основний фінансовий план. Бюджетний устрій і бюджетна система, принципи побудови.

Тема 2.2. Бюджетне регулювання. Бюджетний процес. Бюджетне планування.

Тема 2.3. Джерела доходів. Доходи централізованих та децентралізованих державних фінансових ресурсів. Принципи організації системи доходів бюджету, їх класифікація.

Тема 2.4. Сутність, характеристика, склад, структура державних видатків. Класифікація видатків бюджету.

Тема 2.5. Порядок фінансування державних капітальних вкладень. Методи фінансового контролю цільовим та ефективним використанням бюджетних асигнувань.

Змістовий модуль 3. Сутність фінансів та фінансового механізму підприємства (36 год./1 кредит)

Тема 3.1. Поняття фінансів підприємств. Сутність державного регулювання фінансової діяльності підприємства.

Тема 3.2. Поняття і склад активів підприємства. Позаобігові активи, склад, структура, амортизація. Кругообіг основних фондів.

Тема 3.3. Довгострокові фінансові вкладення. Поняття, склад фінансових вкладень.

Тема 3.4. Оборотні активи: склад, структура. Основні елементи обігових активів. Кругообіг оборотних коштів. Визначення показників використання обігових коштів. Потреба в обігових активах.

Тема 3.5. Склад фінансових ресурсів підприємства. Принципи їх формування. Оцінка вартості елементів капіталу. *Навчальні елементи*

Тема 3.6. Банкрутство як результат кризових явищ у діяльності підприємства. Санація як інструмент протидії банкрутству.

Тема 3.7. Поняття фінансового стану. Основні елементи оцінки рівня фінансового стану.

Тема 3.8. Мета і задачі розробки фінансового плану підприємства. Фінансовий план: зміст і порядок розробки. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС	Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль (ЗМ) 1. Фінансова система України (36 год./1 кредит)	1/36	8	6		22	2	2		22
1. Поняття фінансової системи, механізм	0,33/12	4	2		6	1			10
2. Фінансове планування: суть, принципи, методи, зведений фінансовий баланс держави	0,30/10	2	2		6	1	2		5
3. Правове регулювання фінансових відносин	0,37/14	2	2		10				7
Змістовий модуль (ЗМ) 2. Фінансове планування: суть, принципи, методи (36 год./1 кредит)	1/36	6	6		24	1	2		38
1. Сутність, призначення та роль державного бюджету	0.17/6	1			5	1			9
2. Бюджетне регулювання. Бюджетний процес. Бюджетне планування	0.25/9	2	2		5				8
3. Джерела доходів, їх класифікація	0.19/7	1	1		5		1		10
4. Сутність, характеристика, склад, структура державних видатків, класифікація	0.22/8	1	2		5		1		5
5. Фінансування державних капітальних вкладень	0.17/6	1	1		4				6

Продовження табл.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль (ЗМ) 3. Сутність фінансів та фінансового механізму підприємства(36 год./1 кредит)	1/36	10	12		14	1	2		38
1. Поняття фінансів підприємств. Сутність державного регулювання фінансової діяльності підприємства.	0.08/3	1			2	1			5
2.Поняття і склад активів підприємства. Позаобігові активи, склад, структура, амортизація. Кругообіг основних фондів.	0,14/5	2	1		2				5
3.Довгострокові фінансові вкладення: поняття, склад.	0,14/5	1	2		2				6
4..Оборотні активи: склад, структура. Основні елементи обігових активів. Кругообіг оборотних коштів. Визначення показників використання обігових коштів. Потреба в обігових активах	0,11/4	1	1		2				6
5. Склад фінансових ресурсів, принципи їх формування	0,14/5	1	2		2				4
6. Банкрутство як результат кризових явищ у діяльності підприємства. Санація як інструмент протидії банкрутству.	0,11/4	1	2		1				2
7. Поняття фінансового стану. Основні елементи оцінки рівня фінансового стану	0,11/4	1	2		1		1		2
8. Мета і задачі розробки фінансового плану підприємства. Фінансовий план: зміст і порядок розробки. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства	0,17/6	2	2		2		1		8
Разом годин		24	24		60	4	6		68

2.2.2. Лекційний курс

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)	
	спеціальності 6.050400 – „Туризм	
	Денна	Заочна
1	2	3
Змістовий модуль (ЗМ) 1. Фінансова система України (36 год./1 кредит)	8	2
Тема 1.1. Поняття фінансової системи, механізм 1.1.1 Історичні етапи становлення і розвитку фінансів 1.1.2 Специфічні сфери фінансів	4	1
Тема 1.2. Фінансове планування: суть, принципи, методи, зведений фінансовий баланс держави 1.2.1 Бюджетний устрій і бюджетна система, принципи побудови	2	1
Тема 1.3. Правове регулювання фінансових відносин 1.3.1 Державні та незалежні органи фінансового контролю. Законодавча база.	2	
Змістовий модуль (ЗМ) 2. Фінансове планування: суть, принципи, методи (36 год./1 кредит)	6	1
Тема 2.1. Сутність, призначення та роль державного бюджету 2.1.1 Особливості бюджету на поточний рік	1	1
Тема 2.2. Бюджетне регулювання. Бюджетний процес. Бюджетне планування 2.2.1 Бюджетний надлишок і бюджетний дефіцит, допустимі межі та джерела покриття	2	
Тема 2.3. Джерела доходів, їх класифікація 2.3.1 Джерела доходів централізованих та децентралізованих державних фінансових ресурсів	1	
Тема 2.4. Сутність, характеристика, склад, структура державних видатків, класифікація 2.4.1 Державні видатки, субсидія, міжбюджетні трансфери	1	
Тема 2.5. Фінансування державних капітальних вкладень 2.5.1 Порядок фінансування державних капітальних вкладень. Методи фінансування	1	
Змістовний модуль (ЗМ) 3. Сутність фінансів та фінансового механізму підприємства (36 год./1 кредит)	10	1
Тема 3.1 Поняття фінансів підприємств. Сутність державного регулювання фінансової діяльності підприємства. 3.1.1 Засади організації фінансової діяльності підприємства	1	1
Тема 3.2. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства 3.2.1 Розподіл і використання прибутку	2	

Продовження табл.

1	2	3
Тема 3.3. Оборотні активи: склад, структура. 3.3.1 Основні елементи обігових активів.	1	
Тема 3.4. Склад фінансових ресурсів, принципи їх формування. 3.4.1 Оцінка вартості елементів капіталу	1	
Тема 3.5. Джерела формування власних фінансових ресурсів та їх структура. Характеристика зовнішніх та власних фінансових ресурсів. 3.5.1 Основні елементи оцінки рівня фінансового стану	1	
Тема 3.6 Методичні підходи до інтегральної оцінки фінансового стану підприємства і їх характеристика 3.6.1 Оцінка показників до фінансового стану підприємства і їх характеристика	1	
Тема 3.7. Мета і задачі розробки фінансового плану підприємства, методи його розробки 3.7.1 Методи розроблення фінансового плану	1	
Тема 3.8. Фінансовий план: зміст і порядок розробки 3.8.1 План надходження і використання фінансових ресурсів	2	
Разом годин	24	4

З метою активізації навчання студентів значну увагу в курсі приділяється новітнім методам вивчення, зокрема, проблемним лекціям, кейс-методам, рольовим іграм, роботі в малих групах та командній роботі.

Проблемні лекції — направлені на виявлення певних вузлових моментів, що сприяє розвитку логічного мислення студентів, покращує засвоєння матеріалу, забезпечує тісний зв'язок з практикою.

Кейс-метод — дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності і передбачає розгляд проблемних ситуацій, пов'язаних з аудиторською діяльністю.

Робота в малих групах та колективна робота дозволяє активізувати студентів при проведенні семінарських та практичних занять. Використання цієї технології дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистих якостей та досвіду соціального спілкування.

2.2.3 Практичні заняття

Тематика практичних занять відповідає програмі курсу „Банківська справа”. Метою проведення практичних занять є засвоєння теоретичних основ курсу, набуття навичок проведення банківських операції (кредитні та депозитні) та виконання інших видів банківських послуг.

У цілому за семестр проводиться дев'ять (для заочної форми навчання – два) практичних занять. Практичні заняття студентів складаються з огляду виконання домашніх завдань, проведення бліц-тестів або усного опитування, розв'язання завдань.

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)	
	спеціальності 6.050400 – „Туризм	
	Денна	Заочна
1	2	3
Змістовий модуль (ЗМ) 1. Фінансова система України (36 год./1 кредит)	6	2
Тема 1.1. Поняття фінансової системи, механізм 1.1.1 Історичні етапи становлення і розвитку фінансів 1.1.2 Специфічні сфери фінансів	2	
Тема 1.2. Фінансове планування: суть, принципи, методи, зведений фінансовий баланс держави 1.2.1 Бюджетний устрій і бюджетна система, принципи побудови	2	2
Тема 1.3. Правове регулювання фінансових відносин 1.3.1 Державні та незалежні органи фінансового контролю. Законодавча база.	2	
Змістовий модуль (ЗМ) 2. Фінансове планування: суть, принципи, методи (36 год./1 кредит)	6	2
Тема 2.1. Сутність, призначення та роль державного бюджету 2.1.1 Особливості бюджету на поточний рік		
Тема 2.2. Бюджетне регулювання. Бюджетний процес. Бюджетне планування 2.2.1 Виконання державного бюджету. Принцип організації системи доходів і витрат	2	
Тема 2.3. Джерела доходів, їх класифікація 2.3.1 Джерела доходів централізованих та децентралізованих державних фінансових ресурсів	1	1
Тема 2.4. Сутність, характеристика, склад, структура державних видатків, класифікація 2.4.1 Видатки що здійснюються з Державного бюджету України, селищ, міст, та бюджетів міст республіканського підпорядкування	2	1
Тема 2.5. Фінансування державних капітальних вкладень 2.5.1 Методи фінансового контролю цільовим та ефективним використанням бюджетних асигнувань	1	
Змістовий модуль (ЗМ) 3. Сутність фінансів та фінансового механізму підприємства (36 год./1 кредит)	12	2

Продовження табл.

1	2	3
Тема 3.1. Поняття фінансів підприємств. Сутність державного регулювання фінансової діяльності підприємства. 3.1.1 Види організації фінансової діяльності підприємств різних форм власності та розмірів		
Тема 3.2. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства 3.2.1 Прибуток від реалізації послуг та його формування	1	
Тема 3.3. Оборотні активи: склад, структура. Основні елементи обігових активів. 3.3.1. Кругообіг оборотних коштів. Оцінка запасів. Визначення показників використання обігових коштів	2	
Тема 3.4. Склад фінансових ресурсів, принципи їх формування. 3.4.1 Оцінка вартості елементу капіталу	1	
Тема 3.5. Джерела формування власних фінансових ресурсів та їх структура. Характеристика зовнішніх та власних фінансових ресурсів. 3.5.1 Структура капіталу підприємства її роль у забезпеченні ефективності діяльності підприємства	2	
Тема 3.6. Методичні підходи до інтегральної оцінки фінансового стану підприємства і їх характеристика 3.6.1 Система оцінки рівня платоспроможності підприємства	2	1
Тема 3.7. Мета і задачі розробки фінансового плану підприємства, методи його розробки 3.7.1 Баланс доходів та витрат підприємства	2	1
Тема 3.8. Фінансовий план: зміст і порядок розробки 3.8.1 План надходження і використання грошових коштів	2	
Разом годин	24	6

2.2.4. Лабораторні роботи

(навчальним планом на передбачені)

2.2.5. Індивідуальні завдання.

При вивченні **Індивідуально-консультативна робота** проводиться з метою посилення мотивації студентів до пізнавальної діяльності і спрямування її в необхідному руслі.

Індивідуально-консультативна робота здійснюється у формі **консультацій**, відповідно до графіка, в якому визначено форми індивідуально-консультативної роботи (індивідуальних занять, консультацій, перевірки

виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, винесених на поточний контроль тощо), час проведення занять та аудиторії. Графік проведення індивідуально-консультативної роботи доводиться до відома студентів на початку вивчення дисципліни.

Контрольна робота у студентів заочного відділу складається з двох розділів. У першому розділі студент розглядає теоретичне питання, у другому розділі розв'язує завдання з банківських операцій.

Обсяг у годинах - 15.

2.2.6. Самостійна навчальна робота студента

Головне завдання самостійної роботи студентів полягає у набутті необхідних умінь і навичок роботи з рекомендованої літератури, монографій та наукових статей, вивчення нормативних актів, статистичних збірників, а також навчальними посібниками і методичними вказівками, вмінні розраховувати та узагальнювати дію виконаних розрахунків, у час, вільний від аудиторних занять.

Специфічною формою самостійної роботи є виконання завдань поточного контролю, підготовку до заліку тощо.

Згідно з навчальним планом з курсу „Фінанси та фінанси підприємства” передбачена самостійна робота.

Тема	Зміст роботи	Обсяг у годинах	
		Денне навчання	Заочне навчання
1	2	3	4
Змістовий модуль (ЗМ) 1. Фінансова система України (36 год./1 кредит)			
Тема 1.1	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до участі у діловій грі згідно з обраною роллю. Підготовка аналітичної записки згідно з завданням викладача: виконання необхідних розрахунків, узагальнення отриманих результатів, складання висновку	6	10
Тема 1.2.	Опрацювання лекційного матеріалу. Вивчення відповідних нормативних документів. Конспектування заданої теми.	6	5
Тема 1.3	Опрацювання лекційного матеріалу. Рішення задач. Підготовка до поточного тестового контролю за темами 1 – 3.	10	7
Змістовий модуль (ЗМ) 2. Фінансове планування: суть, принципи, методи (36 год./1 кредит)			
Тема 2.1	Підбір літератури та опрацювання літератури для вивчення теми. Конспектування основних питань теми.	5	9
Тема 2.2	Опрацювання лекційного матеріалу. Рішення задач та завдань. Виконання необхідних розрахунків, узагальнення отриманих результатів, складання висновку, оформлення розрахункової роботи. Підготовка до захисту роботи у співбесіді з викладачем.	5	8

Продовження табл.

1	2	3	4
Тема 2.3	Опрацювання лекційного матеріалу. Рішення задач та завдань.	5	10
Тема 2.4	Опрацювання лекційного матеріалу. Рішення задач та завдань. Вивчення літератури за темою матеріалу Підготовка до поточного тестового контролю за темами 4 – 7.	5	5
Тема 2.5	Опрацювання лекційного матеріалу. Рішення задач та завдань. Вивчення літератури за темою. матеріалу	4	6
Змістовий модуль (ЗМ) 3. Сутність фінансів та фінансового механізму підприємства(36 год./1 кредит)			
Тема 3.1.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до участі у діловій грі згідно з обраною роллю. Підготовка аналітичної записки згідно з завданням викладача: виконання необхідних розрахунків, узагальнення отриманих результатів, складання висновку	2	5
Тема 3.2.	Опрацювання лекційного матеріалу. Вивчення відповідних нормативних документів. Конспектування заданої теми.	2	5
Тема 3.3	Опрацювання лекційного матеріалу. Рішення задач. Підготовка до поточного тестового контролю за темами 8-11.	2	6
Тема 3.4	Підбір літератури та опрацювання літератури для вивчення теми. Конспектування основних питань теми.	2	6
Тема 3.5	Опрацювання лекційного матеріалу. Рішення задач та завдань. Виконання необхідних розрахунків, узагальнення отриманих результатів, складання висновку, оформлення розрахункової роботи. Підготовка до захисту роботи у співбесіді з викладачем.	2	4
Тема 3. 6	Опрацювання лекційного матеріалу. Рішення задач та завдань.	1	2
Тема 3.7	Опрацювання лекційного матеріалу. Рішення задач та завдань.	1	2
Тема 3.8	Опрацювання лекційного матеріалу. Рішення задач та завдань. Вивчення літератури за темою матеріалу. Підготовка до поточного тестового контролю за темами 12 – 16.	2	8

При підготовці доповіді на практичні заняття (семінари) студенти відпрацьовують навички роботи з професійною літературою.

Студент повинен протягом семестру при підготовці до практичних занять вивчити матеріал лекцій та додаткової літератури згідно з наведеним переліком.

В рамках самостійної роботи студенту пропонується розкрити одну з тем графічним методом.

Програмою вивчення курсу „Фінанси та фінанси підприємства” для аудиторних занять не відводиться час на вивчення такого важливого питання, як договірні відносини між підприємствами і банками. Договір на надання

фінансових послуг є офіційним документом, що юридично регламентує взаємовідносини банку із замовником і містить перелік прав та обов'язків сторін. Тому правила складання і структуру договору необхідно знати клієнту. Предмет договору студент обирає самостійно. Цей вид самостійної роботи передбачає вивчення спеціальної літератури з банківської діяльності та питань договірних відносин.

Під час самостійної роботи студентом складається звіт, який підтверджує виконання встановленої програми. Звіт про самостійну роботу складається з наступних частин:

1. Письмова доповідь за встановленою темою.
2. Розроблений наочний матеріал на відповідне питання.

2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Поточний контроль знань студента є невід'ємною частиною всього навчального процесу і засобом виявлення ступеню засвоєння студентом програмного матеріалу.

Поточний контроль знань студентів денної форми навчання здійснюється протягом семестру в ході аудиторних занять по питаннях, винесених для обговорення, та тих, що рекомендовані для самостійного вивчення. Крім того, студенти повинні пройти два модульних контролі, які проводяться у формі тестів.

Отже, об'єктами поточного контролю знань студентів денної форми навчання є:

1) систематичність та активність роботи на семінарських заняттях, зокрема, оцінці підлягають:

рівень знань, продемонстрований у відповідях та виступах на семінарських заняттях;

активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття (у тому числі доповнення до виступів, уточнення та виправлення озвучених відповідей інших студентів);

результати експрес-опитування;

відповіді на практичні завдання;

2) виконання самостійних завдань, при цьому оцінюванню підлягають:

самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;

підготовка до семінарських завдань;

виконання індивідуальних завдань (підготовка рефератів, вирішення практичних завдань, тестів тощо);

3) виконання модульних завдань, зокрема, оцінюються:

теоретичні знання, продемонстровані студентами після опанування певного модуля.

Максимальна кількість балів, які може набрати студент за результатами поточної роботи, – 40, у тому числі:

1) за систематичність та активність роботи на практичних заняттях – до 10 балів;

2) за виконання модульних завдань – до 30 балів (максимум – по 10 балів на кожний модуль).

Вся необхідна інформація щодо організації самостійної роботи з курсу «Банківська справа» наведена у відповідних методичних вказівках і доводиться до відома студентів, що починають вивчати дисципліну, на першому занятті.

Максимальна кількість балів, які може набрати студент за результатами самостійної роботи – 30 балів.

Підсумкова кількість балів, набрана студентами за виконання завдань з самостійної роботи, є однією з складових поточної успішності студентів і при виставленні загальної кількості балів за поточну успішність сумується з балами, одержаними за виконання інших видів поточної навчальної роботи.

Контроль за виконанням самостійних завдань відбувається під час семінарських занять та під час здійснення індивідуально-консультативної роботи. Остання проводиться відповідно до графіка, складеного кафедрою.

Сумарна кількість балів, які може набрати студент за результатами поточного контролю, складає 40 балів.

Порядок підсумкового оцінювання знань

Метою підсумкового контролю знань є визначення дійсного рівня і змісту знань студентів з курсу «Банківська справа» за обсягом, якістю, глибиною та вмінням застосовувати одержані знання у практичній діяльності відповідно до моделі конкретного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Підсумковий контроль знань з курсу «Банківська справа» проводиться у формі електронних тестів, кожен з яких містить 20 завдань. Питання, що виносяться на залік, є вузловими, узагальненими, комплексними, потребують творчого підходу при побудові відповіді на них та вміння синтезувати отримані знання.

Види контролю та їх стислий зміст	Критерії оцінювання
1 Звіт про самостійну наукову роботу студентів згідно переліку 2.5 (для студентів денної форми навчання)	Звіт про самостійну роботу оцінюється як «зараховано» або «не зараховано». «Зараховано» виставляється за звіт виконаний у повному обсязі, без суттєвих помилок за результатами співбесіди із студентом. В інших випадках звіт вважається незарахованим.
2 Електронне тестування за повним курсом навчальної дисципліни (для студентів денної форми навчання)	До тестування допускаються студенти, що виконали самостійну роботу і отримали за Звіт оцінку «зараховано». В електронне тестування включено 20 тестів. Залік виставляється за умови, якщо студент дає 11 і більше відповідей (тобто > 50%)

Студент отримує залік за курсом «Фінанси та фінанси підприємства» за умови виконання у повному обсязі самостійної роботи, що підтверджене звітом, та зарахованого підсумкового контролю.

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
Поточний контроль зі змістових модулів	
Змістовий модуль (ЗМ) 1. <u>«Фінансова система України» у т.ч.</u>	15
систематичність та активність роботи на практичних заняттях	5
виконання модульних завдань	10
Змістовий модуль (ЗМ) 2. <u>«Фінансове планування: суть, принципи, методи» у т.ч.</u>	15
систематичність та активність роботи на практичних заняттях	5
виконання модульних завдань	10
Змістовий модуль (ЗМ) 3. <u>«Суть фінансів та фінансового механізму підприємств» у т.ч.</u>	15
систематичність та активність роботи на практичних заняттях	5
виконання модульних завдань	10
Всього поточний контроль зі змістових модулів	45
Виконання самостійної роботи та захист звіту	30
Підсумковий контроль знань з курсу «Фінанси та фінанси підприємства» проводиться у формі електронних тестів	25
Всього за модулем	100%

Критерії підсумкової оцінки на підставі поточного контролю

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
більше 90-100 включно	Відмінно	A
більше 80-90 включно	Добре	B
більше 70-80 включно		C
більше 60-70 включно	Задовільно	D
більше 50-60 включно		E
більше 25-50 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
від 0 до 25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Структура залікового кредиту

Тема	Кількість годин, відведених на			
	Лекції	семінарські та практичні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Фінансова система України				
1. Поняття фінансової системи, механізм	2		5	
2. Фінансове планування: суть, принципи, методи, зведений фінансовий баланс держави	1	1	5	
3. Правове регулювання фінансових відносин	1	1	5	
Змістовий модуль 2. Фінансове планування: суть, принципи, методи				
1. Сутність, призначення та роль державного бюджету	2			
2. Бюджетне регулювання. Бюджетний процес. Бюджетне планування	1	2	5	
3. Джерела доходів, їх класифікація	1	2	2	
4. Сутність, характеристика, склад, структура державних видатків, класифікація	1	1	5	
5. Фінансування державних капітальних вкладень	1	2	5	
Змістовий модуль 3. Сутність фінансів та фінансового механізму підприємства				
1. Поняття фінансів підприємств. Сутність державного регулювання фінансової діяльності підприємства.	2	1	2	
2. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства	2	2	5	
3. Оборотні активи: склад, структура. Основні елементи обігових активів.	2	2	5	
4. Склад фінансових ресурсів, принципи їх формування.	2	2	2	
5. Джерела формування власних фінансових ресурсів та їх структура. Характеристика зовнішніх та власних фінансових ресурсів.	1	2	5	
6. Методичні підходи до інтегральної оцінки фінансового стану підприємства і їх характеристика	2	2	5	
7. Мета і задачі розробки фінансового плану підприємства, методи його розробки	1	2	2	
8. Фінансовий план: зміст і порядок розробки	2	2	2	

Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1 Тестування	20
ЗМ 2 Тестування	20
ЗМ 3 Тестування	20
Підсумковий контроль	40
Всього за модулем 1	100%

2.4. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	Теми, де застосовується
1	2
<i>1. Основна література</i> (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1.1 Нормативна література	
<p>1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Затверджене наказом Міністерства фінансів України 31.03.99 №87.</p> <p>2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс». Затверджене наказом Міністерства фінансів України 31.03.99 № 87.</p> <p>3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати». Затверджене наказом Міністерства фінансів України 31.03.99 № 87.</p> <p>4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів». Затверджене наказом Міністерства фінансів України 31.03.99 №87.</p> <p>5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 «Звіт про власний капітал». Затверджене наказом Міністерства фінансів України 31.03.99 № 87.</p> <p>6. Закон України «Про підприємства в Україні» від 27 березня 1991 р. (№ 887-ХІІ).</p> <p>7. Закон України «Про відновлення платоспроможності підприємств визнання його банкрутом» від 30 червня 1999 р. (№ 784—ХІV).</p>	<i>Тема 1-3</i>

1	2
<p>1.2. Підручники і посібники</p> <p>1 Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. - К.: - Ника-Центр Ельга, 2000.</p> <p>2. Фінансово-банківська статистика : Навч. Посіб. / П.Г. Вашків, П.І. Пастер, В.П. Сторожук, Є.І.Ткач. – К.: Либідь, 2007. – 512 с.</p> <p>3. Ковалева А.М. Финансы.- М.: Финансы и статистика, 1996.</p> <p>4. Ковалева Л.Н. Финансы предприятий. -М.:Финансы, 1998.</p> <p>5. Ковалев ВВ. Финансовый анализ- М: Финансы и статистика, 1997.</p> <p>6. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства. Навч. Посіб. 3 вид,-К.: Знання, 2002.</p> <p>7. Меркулов Я.С. Теоретическое и практическое пособие по финансовым расчетам.- М., 1997.</p> <p>8. Павлов Л.Н. Финансы предприятий.-М., 1998.</p> <p>9. Філоненко О.С. Фінанси підприємства. - Навчальний посіб - К.: Ельга, Ніка-Центр, 2002.</p> <p>10. Партии Г.О., Загородній А.Г. Фінанси підприємств: Навчальний посібник.-Львів: ЛБІ НБУ, 2003.-265с.</p>	<p>Тема 1-3</p>
<p>2. Додаткові джерела</p> <p>1. Суторніна В.М., Федосов В.М., Рязанова НС. Фінанси зарубіжних корпорацій. Навчальний посібник. К., Либідь, 1993.- 243с.</p> <p>2. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Финансы предприятий.(Учеб. пособие)М., 1998.</p> <p>3. Комарницький Я. Яремчук І. Фінансово-інвестиційний аналіз. Навчальний посібник. К., 1996. 298с.</p> <p>4. Ейсан Нікбах. Фінанси. К, Основи, 1993, 381с</p>	
<p>3. Методичне забезпечення</p> <p>(Реєстр методичних вказівок, планів семінарських занять, інструкцій до лабораторних робіт, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)</p> <p>Методичні вказівки до самостійного вивчення та виконання розрахункових робіт з дисципліни "Фінанси підприємства" для студентів напрямку 6.0502 "Менеджмент", 2006р.</p> <p>Методичні вказівки до практичних занять за курсом "Фінанси підприємства". Харків, ХНАМГ, 2006р.</p> <p>Методичні вказівки до проведення практичних занять та організації самостійної роботи студентів з дисципліни „Фінанси та фінанси підприємств” для студентів 3 курсу денної форми навчання за напрямом підготовки 6.020107 – „Туризм”, 6.140101 – Готельно-ресторанна справа, Харків, 2009 р.</p>	<p>Тема 1-3</p>

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма та робоча програма навчальної дисципліни „Фінанси та фінанси підприємств” для студентів 3 курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.020107 – „Туризм”

Укладач: Владислав Володимирович Димченко

План 2009, поз. 554 Р

Підп. до друку 03.12.2009
Друк на ризографі.
Замовл № 5727

Формат 60х84 1 /16
Умовн.-друк. арк. 1,3
Тираж 10 прим.

Папір офісний
Обл.-вид. арк.1,6

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ
61002, Харків, вул. Революції, 12